א"ל -*סודני, לא, דמגניא באפיה אמר רב כהנא שאלתינהו לאינשי ביתיה דרב פפא ודרב הונא בריה דרב יהושע -כי אתו רבנן מבי רב מצרכי לכו בדיקה? ואמרו לי, לא, ולישיילינהו לדידהו! דילמא אינהו קא מחמירי אנפשייהו ת"ר אשה שאין לה וסת אסורה לשמש ואין לה לא כתובה ולא פירות ולא מזונות ולא בלאות ויוציא ולא מחזיר עולמית *דברי ר"מ רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר *משמשת בשני עדים הן עותה הן תקנה משום אבא חנן אמרו אוי לו לבעלה אסורה לשמש דילמא מקלקלת ליה ואין לה כתובה כיון דלא חזיא לביאה לית לה כתובה ולא פירות ולא מזונות ולא בלאות תנאי כתובה ככתובה דמו ויוציא ולא יחזיר עולמים פשיטא? לא צריכא דהדרה ואתקנה, מהו דתימא ליהדרה, קמ"ל דימנין דאזלא ומנסבא ומתקנא ואמר אילו הייתי יודע שכך היה אפילו הייתם נותנין לי מאה מנה לא הייתי מגרשה ונמצא גט בטל ובניה ממזרין משום אבא חנן אמרו אוי לו לבעלה: איכא דאמרי לר"מ אמר ליה דבעי לאגבויה כתובתה איכא דאמרי לרבי חנינא בן אנטיגנוס קא"ל דמקלקלת ליה, אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' חנינא בן אנטיגנוס, ובמאי? אי בעסוקה בטהרות הא אמרה שמואל חדא זימנא ואי בשאינה עסוקה בטהרות הא אמר כל לבעלה לא בעיא בדיקה *דא"ר זירא א"ר אבא בר ירמיה אמר שמואל אשה שאין לה וסת אסורה לשמש עד שתבדוק ואוקימנא לה בעסוקה בטהרות? מאן דמתני הא לא מתני הא :

הדרן עלך שמאי אומר

סודני. תלמיד חכם על שם (תהלים כה) סוד ה' ליראיו : לא בעיא בדיקה דכי מצטרכא לה בדיקה מיגניא באפיה ל"א הוא למעבד כי הא מתניתא דלא בעיא בדיקה, דאיהו ס"ל באין מן הדרך לאו דוקא וכ"ש יושב בביתו אמר ליה סודני, רב פפא מטיל שכר הוה כדאמר באיזהו נשך (ב"מ דף סה.) שיכרא לא פסיד ומטיל שכר נקרא סודני כדאמרינן בערבי פסחים (פסחים דף קיג.) תמרי בחלוק לבי סודנא רהוט: **לא מיגניא באפיה.** בתמיה אם אתה מצריכה בדיקה והלא תמאס ותתגנה בפניו: **דלמא אינהו מחמירי אנפשייהו.** ומצריכים בדיקה לנשותיהן ומורים לאחרים היתר כהילכתא דאוקימנא דלא בעיא בדיקה לפיכך שאל לנשותיהן דאיהו נמי בעי לאחמורי כוותייהו לישנא אחרינא אינהו מחמירי אנפשייהו ומורים דצריכה בדיקה להחמיר והם אין מצריכין נשותיהן לבדוק ושיבוש הוא דלאו היינו מחמירי אנפשייהו אלא מקילי אנפשייהו ומחמירי לאחרים וחלילה לעשות כן: **ולא פירות.** שאוכל בעלה מנכסי מלוג שלה ולא אמרינן כיון דאין לה כתובה הימנו אישתכח דלאו אשתו היא וליהדר לה פירי דאכל: **ולא מזונות.** אם הלך למדינת הים קודם שגרשה אין בית דין פוסקים לה מזונות מנכסיו : **ולא בלאות.** כגון אם הכניסה לו בגדים בשומת כתובתה ואמרינן בכתובות (דף סה:) עיילא ליה גלימא מכסי בה ואזיל עד דבלי הא כשמגרשה אע"ג שבלה הבלאות קיימין אין מחזירין לה : **בשני עדים.** שדינן: **עותה.** אי חזאי : **תקנה.** אי לא חזאי : **אוי לבעלה.** כדמפרש לקמן : **מזונות.** תנאי כתובה הן את תהא יתבא בביתי ומיתזנא מנכסי ובלאות נמי משומת כתובה הן ששמו לה מה שהיא מכנסת והוא מקבלן עליו לשלם לכשימות או לכשיגרשנה כמו שאנו כותבין ודין נדוניא דהנעלת ליה וכו': **ובניה ממזרים.** הילכך אומרים לו הוי יודע שהמגרש את אשתו משום וסת לא יחזיר ואפילו היא חוזרת וקובעת והא לא מצי למימר אילו הייתי יודע שכך כו' שהרי התרו בו וגמר בדעתו וגרשה והכי נמי אמרינן גבי מוציא את אשתו משום שם רע או משום נדר במס' גיטין (דף מו.) : **דבעי לאגבויי כתובתה.** והכי קאמר ליה את אמרת אין לה כתובה ואנא סבירא לי אוי לו לבעלה שנחסר ממונו דודאי יש לה כתובה : **דמקלקלא ליה.** את אמרת משמשת בעדים אוי לבעלה דדילמא לא חזיא לפני תשמיש וחזיא בשעת תשמיש : **הא אמר שמואל חדא זימנא.** כדמותיב ואזיל מדר' אבא בר ירמיה ומינה שמעינן דס"ל לשמואל דעסוקה בטהרות בעיא בדיקה לבעלה, ושאינה עסוקה בטהרות לא בעיא בדיקה : **מאן דמתני הא לא מתני הא.** לעולם בעסוקה ודקשיא לך תרתי למה לי: רב יהודה דמתני' הא משמיה דשמואל לא מתני הא דר' אבא, ורבי אבא לא מתני הא דרב יהודה, ואי קשיא הא רב יהודה נמי אמרה דאמר רב יהודה לעיל גבי מתני' דקתני לעיל ובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה ואמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא בעסוקה כו' לאו פירכא היא דרב יהודה לא אשמועינן התם בעסוקה מידי דממתני' הוה שמעינן בין עסוקה בין אינה עסוקה ואתא רב יהודה למימר ואשמועינן משמיה דשמואל דשאינה עסוקה לא בעיא בדיקה והכא אשמועינן דהלכה כר"ח וכאותה משנה דעסוקה בטהרות בעיא בדיקה, והכא עיקר {קושיא דמפרשי כי האי לישנא והאמר שמואל חדא זימנא לעיל (א) דאוקימנא למתני' דקתני משמשת בעדים בעסוקה בטהרות! מאן דמתני הא כו' לעולם בשאינה עסוקה ודקשיא לך דר' אבא בר ירמיה אבא דרב יהודה, לא תקשי, אמוראי נינהו אליבא דשמואל, ומוקמינן בדבר דא"כ קשיא דרב יהודה אדרב יהודה דהא איהו גופיה אמר דשאינה עסוקה לא בעיא בדיקה}: *

הדרן עלך שמאי אומר

אמר ליה מגניא באפיה. פירוש אם צריך להקלה עד שתתיישב דעתה להשיב אם טהורה היא אם לאו : **מי מצריכי לכו בדיקה.** פירוש להקין אתכם עד שתתיישב דעתכם להשיב אם טהורה היא וכגון שהיו באין מדי שבת או מדי חדש אבל לא לזמן מרובה כדאמר לקמן (דף סו.) והוא שבא תוך ימי עונתה אבל יותר יש לחוש שמא ראתה בינתיים : **לא** פירות. נכסי מלוג שאכל ולא דין פירות דהיינו פרקונה ואיירי בין הכיר בה ובין לא הכיר בה דבלא הכיר בה אי מקח טעות ומחלה ליה דניחא לה דניפוק עלה שמא דאישות כדאמרינן גבי אילונית בפרק איזהו נשך (ב"מ דף סג.) ובהכיר בה נמי אין לה כלום כדאמר בית מותרות (יבמו' פה:) בשניה' לערוות שהיא מרגילתו משום דרעה בשר: **ביון** דלא חזיא לביאה לית לה כתובה. אע"ג דאיכא מאן דאמר בפ' בנות כותים (לקמן דף נט.) אפילו לר"מ אשה שאין לה וסת מותרת לשמש בי"א שבין נדה לנדה לפי שהיא מסולקת מדמים מ"מ צריך לגרשה דילמא מקלקלה ליה בשאר יומי וכיון דאסור לקיימה אין לה כתובה וכל זמן שלא גרשה מותר לשמש בתוך י"א יום ולאבא חנן דאית לה כתובה היינו משום דמותרת לשמש בי"א יום כיון דחזיא לביאה אע"פ שגזרו חכמים עליו לגרשה לא תפסיד בכך כתובתה: **אילו** הייתי יודע שכך הוא. וא"ת והא כיון דאינה תובעת כתובתה לא מצי להוציא לעז כדאמר בפרק הבא על יבמתו (יבמות דף סה.) גבי נשאת לשלישי ולא היו לה בנים ונשאת לרביעי והיו לה בנים כו' וקאמר אומרים לה שתיקותיך יפה ליך מדבוריך שלא יוציא לעז ויאמר אילו הייתי יודע כו' ופריך אי איהי שתיקה אנן מי שתקינן ומשני השתא הוא דבריאת וי"ל דהכא בקל ע"י סממנים תחזיר לוסתה ואיכא לעז טפי ולא דמי לעקרה דאין לה רפואה בקל לבא לידי בנים ומשמיא הוא דמסו לה והר"ר שלמה מדרו"ש תירץ דהכא איכא למיחש דמתקנא וקבעה לה וסת כמו שהיה סמוך לגרושין דאיגלאי מילתא דבשוד שהיא שתתו איברית ולא השתא והכא לא שייך למיפרך אנן מי שתקינן כיון דלא שייך כאן למימר השתא הוא דאיברית דכיון שאומרים לו הוי יודע ס' או ליכא לעז וכן לר"י בהשולח (גיטין דף מו: ושם) גבי איילונית לא שייך למיפרך אע"ג דאיכא ה"א חשש איילונית דודאי איילונית אין לה רפואה ולא שייך השתא הוא דאיברית דכיון שאומרים לו הוי יודע מגרשה לגמרי [אבל אם תובעת כתובתה יכול לומר אדעתא דהכי לא גירשתיך] וגבי נשאת לרביעי אין לו"ל הוי יודע דאיכו יכול להוציא לעז דאיכא למימר השתא הוא דאיברית ואי לאו טעמא דהשתא הוא דאיברית אפילו לרבנן (ג) לא חיישינן לקלקול גבי איילונית לא הוה שתקינן משום דכיון דכבר גרשה ראשון ושני ניכר שגם השלישי שגרשה משום בנים מגרשה ואיכא לעז אי לאו טעמא דהשתא הוא דאיברית : **דמתני** הא לא מתני הא. פירש רש"י רב יהודה דפסיק הלכה כר"ח דאיירי בעסוקה בטהרות לא מתני ההיא דר' אבא בר' ירמיה והקשה רש"י הא רב יהודה גופיה אמר משמיה דשמואל לא שנו אלא לטהרות ותירץ דהתם לא אשמועינן רב יהודה אלא דלבעלה לא בעיא בדיקה א"נ והא מתני' בית לה וסת, אבל אין לה וסת איכא למימר דאסורה כר"מ, א"כ שמואל דאוקמא אפילו באין לה וסת משמע דסבר כר"ח בן אנטיגנוס וי"ל דמתני' משמע שפיר גם באין לה וסת והא"ק אפילו אותה שעה שהיא משמשת בעדים וכ"ש שאין לה וסת, א"כ ואמאי לא משני הכא דחדא מכלל חברתה איתמר דלעיל י"ל דלא פליגי אלא בפירוש בדברי רבי אבא בר ירמיה דלבעלה לא בעיא בדיקה, ואף רבי אבא לא חולק לר' זירא בין יש לה וסת לאין לה וסת, בין טהרות לבעלה משום דשמיע לה מכלל דרב יהודה דלבעלה לא בעיא בדיקה, אבל הלכה פירש בהדיא משמיה דשמואל דאין לה וסת מותר לקיימה אם תבדוק ;וכן בפסקא "דהלכה כר"ח אין להקפות דמה צריך לפסוק כר"ח כיון דבעסוקה בטהרות איירי, ומי הילכתא למשיחא, והא בה"י לעולם היו עסוקים בטהרות כדאמר לעיל (דף ו:) חבריא מדכן בגליל : הדרן עלך שמאי אומר

◆

תוספי הרא"ש

מיגניא באפיה שיזכור דם נדותה שהוא קצת מגנה לאשה כדאמרינן היא מלאה דם והכל רצין אחריה: **ולא פירות.** פרש"י פירות שאכל לא ישלם לה ומדקאמר בתר הכי ולא פירות משום דתנאי כתובה בכתובה דמי משמע דפירות היינו פרקונה שהוא תחת פירות שהוא תנאי כתובה אם אישתבאי אפרוקינך : **ולא בלאות** פרש"י בלאותיה שהן קיימין. וקשה דהוה ליה למימר ולא בלאות קיימין כדאמרינן בסוף אלמנה ניזונת ועוד תנן התם הממאנת השניה כו' ולא בלאות ודייק בגמ' אי דאיתנהו אידי ואידי שקלא אלמא בלאות סתם אינן קיימין : **ולא מזונות** תנאי כתובה כבתובה דמי . פרש"י את יתבת בביתי ומיתזנת מנכסי ולא הוה ליה לפרושי הכי דהדרי במזונות אלמנה קאי . אלא ואנא אפלח ואוקיר ואיזון ואפרנס כו' : **ונמצא גט בטל.** לאו דוקא גט בטל דהא לא אתני על מנת אני מגרשיך שאין לך וסת ואם תתרפאת (לא) יהא בטל הגט . אלא חיישינן שמא יוציא לעז על הגט דאי הוה מצי לאהדורה הוה יוציא לעז על הגט שלא גרשה אלא בשביל שלא היה לה וסת ויהיה סבור שמותר להחזירה אע"פ שנשאת דלא הוי אלא כזונה בעלמא לפי שהגט אינו גט הלכך אומר' לו שהמוציא את אשתו משום שאין לה וסת אינו יכול להחזירה וכיון שאינו יכול להחזירה לא יוציא לעז על הגט : **ונמצא גט** בטל . תימה היאך יוכל להוציא לעז נימא השתא הוא דבריאת כדמסיק בסוף הבא על יבמתו גבי נשאת לרביעי והיו לה בנים. וי"ל דהתם באילונית אינו מצוי שתתרפא ולא היה מכנים עצמו לאותו ספק מלהניח מלגרש שמא תתרפא א) לפי שאינו יכול להוציא לעז על הגט ולומר אילו הייתי יודע שעתידה להתרפאות לא הייתי מגרשה. אבל הכא תלות הוא שתתרפא ולחזור ולקבוע לה וסת, הלכך היה יכול להוציא לעז ולומר אילו הייתי יודע שתתרפי כל כך במהרה לא הייתי מגרשך: **דבעי** לאגבויי כתובה כיון דהויא לביאה מדאורייתא. א"נ משום דהויא בימי זיבה דאיכא מאן דסבירא ליה הכי בסוף בנות כותים אפילו לרבי מאיר : הדרן עלך שמאי אומר

קיב א מיי' פ"ד מהל' איסורי ביאה הל' סו ופי' בכתובות וכפ"ט סמג לאוין קיא ועשין רמג טוש"ע י"ד סימן קפו סעיף ג :

קיג ב ג מיי' שם מהל' איסורי ביאה הלכה כ ופ"ג מהל' כלים וכבגום מהל' מטמאי משכב ומושב הלכה ג ובכבגום ובמ"ג טוש"ע יו"ד סי' קפו סעיף ג :

[לאשה שאין לה וסת

[פי' בסיום (ערכים)]

עיין תוס' שבת דף ... ל"א ליתא

[ברכות מד: מנחות פא. פסחים קיג.]

פירוש בני שמעון בן פסחים . רש"ל

[לקמן נט.]

[לעיל יב.]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מאן דמתני וכו' לעיל דלוקי למתני' : (ב) תוס' ד"ה אילו וכו' אפילו לרבנן דלא חיישי לקלקול גבי :

א) נראה דצ"ל ולפיכך אינו יכול וכו'.